

USİ-Lİ UŞAQLARDA SENSOR İNKİŞAF ÜZRƏ TƏŞKİL EDİLƏN KORREKSİON MƏŞĞƏLƏLƏRİN MƏZMUN VƏ İSTİQAMƏTLƏRİ (Tezislər)

Açar sözlər: uşaq serebral iflici, sensor inkişaf, duyğu, qavrayış, korreksiya.

Key words: cerebrel palsy, sensor development, sense, perception, correction

Ключевые слова: церебральный паралич, сенсорное развитие, ощущение, восприятие, коррекция

USİ-li uşaqların sensor inkişaf üzrə təşkil edilən korreksiya işinin əsas məzmununu pozulmanın quruluşu, dayaq -hərəkət aparatı funksiyasının ağır nitq, eşitmə, görmə çatışmazlığı ilə birgə özünü göstərməsi, həmçinin uşağın sensor, intellektual, motor və nitq inkişafı səviyyəsi, uşağın şəxsiyyət inkişafının xüsusiyyətlərini müəyyən edir.

Korreksiya məşğələlərinin seçilməsi, təşkili formaları, onun keçirilmə saatlarının miqdarı bütövlükdə (tədris planına müvafiq) müəllim -defektoloq tərəfindən hər bir uşağın fərdi psix - fiziki xüsusiyyətlərini dərinlən öyrənməsi əsasında həyata keçirilir.

Buna görə də, müəllim -defektoloqun təşkil etdiyi korreksiya işi psixofiziki cəhətdən əsaslandırılmış sosial -pedaqoji cəhətdən məqsədyönlü olub, korreksiya -inkişafetdirici səmərəyə malik olur. Korreksiya məşğələlərində müəllim-defektoloqun fəaliyyəti USİ-li uşaqların vacib olan bilik və bacarıqların mənimsənilməsinə yönəldilir. Korreksiya məşğələlərinin təşkil və aparılması zamanı mütləq aşağıda qeyd edilən metodiki şərtləri gözləmək lazımdır:

1. Xüsusi sensor mühitin yaradılması;
2. USİ -li uşaqlarda polisensor bacarıq çatışmazlıqların korreksiyası;
3. Sensor funksiyalardan təlim prosesindən (eşitmə, görmə, taktil və d-r) istifadə bacarığının formalaşdırılması;

USİ-li uşaqlarda sensor inkişaf üzrə təşkil edilən korreksiya işinin aşağıdakı istiqamətləri müəyyənləşdirilmişdir

- 1) vestibulyar qavrayışın inkişafı;
- 2) əlin və əl barmaqlarının funksional imkanlarının inkişaf etdirilməsi;
- 3) taktil və taktil -hərəkət qavrayışının inkişafı;
- 4) görmə qavrayışının inkişafı ;
- 5) vibrasiya qavrayışının inkişafı ;
- 6) eşitmə qavrayışının inkişafı;
- 7) kinestetik qavrayışın inkişafı ;
- 8) dadbilmə qavrayışının inkişafı;
- 9) qoxubilmənin inkişafı;
- 10) məkan və zaman təsəvvürlərinin formalaşdırılması;

Ədəbiyyat:

1. N.T.Hüseynova, S.R.Aslanova Xüsusi psixologia., Bakı - 2018
2. Семенова К.А. Детские церебральные параличи. Медицина, 1968.
3. Шипицина Л.М., Мамайчук И.И. Психология детей с нарушениями опорно -двигательного аппарата – М., 2004.

Rəyçi: f.f.d. T.Ağayeva